

Flakavirkini eru dyggasta støðið undir bygdamenningini

Miðsavnan: samfelagið tornar. Miðspjading: samfelagið vatnast út — men bygdamenning: samfelagið mergjast.

M.a. hetta sigur Ernst Hansen, stjóri á flakavirkinum Nyki á Toftum og formaður í umbodsnævnd Føroya Fiskasølu, í grein í seinasta nummarinum av blaðnum »Okkara millum«, sum Føroya Fiskasøla gevur út. Vit loyva okkum at endurprenta grein hansara

Tá fylgt verður eitt sindur við í almennum kjaki í fjølmjóðlunum, so er nógv áhugavert, sum kjakast verður um, men nógv er ógvuliga lætt og litiðsigandi, fyri ikki at siga meira til skaða enn til nyttu.

Tað, sum nú í mong ár, hevur hildið sær í hesum kjaki, eru serliga tvey orð, »mentan« og »menning« — bygdamenning.

Eg haldi ikki, at orðið miðspjading eigur at verða nýtt í týðninginum bygdamenning, tí bæði mentan og menning verða nýtt fyrri nakað, sum ber framburð við sær, tað ger spjading vanliga ikki.

Ætlanin er ikki at gera eina útgreinan av orðinum mentan, tí her eru nógvar ymiskar meiningar, men nøkur orð um bygdamenning.

Orðafellið bygdamenning verður mest nýtt á tí politiska pallinum, men ofta hevur ein eina kenslu av at litið álvara liggur aftanfyrri, men at tað í flestu fornum man vera fyrri

Ernst Hansen, stjóri á Nyki og formaður í umbodsnævnd Føroya Fiskasølu

egnan politiskan fyrimun.

Skal menning koma í eina bygd eila eitt fólk, so má tað verða fólkíð sjálvt, sum tekur lógvatak saman og í felag fremur tað, sum nú umstøður og møguleikar eru fyrri. Sjálvsagt skal tað almenna stuðla einum slíkum tiltaki, men drivkraftin — mergurin — má liggja í fólkinum sjálvum, annars verður ikki tað rætta burtúr.

Eg havi ongantið hildið, at miðspjading er tað rætta fyrri framburð, tí tað er bert at flyta nakað, sum er, úr einum stað til eitt annað. Hetta eigur einans at verða gjørt, tá tað kann gera størri nyttu enn áður. Miðsavnan er ikki av tí góða, um tað tekur frá einum stað, fyrri at byggja eitt ávist stað størri, tí tá ger tað land okkara enn minni.

Nei! menning er, at eitt stað á náttúrligan hátt veksur, og hetta hendir ongantið bráðliga, men tekur ofta langa tíð, men tá verður tað eisini sunnari.

Vit siggja hvussu stór broyting er farin fram á okkara veiðiflota — frá útróðri við opnum bátum til deksbátar. Frá deksbátum til sluppir. Frá sluppum til stálskip, bæði til linu og til trol. Frá bert at fiska við snøri, til nú tá veitt verður við snøllu — linu — trol — nót — gørunum — eftir at kalla mest øllum fiskasløgum, ja eisini skeljum, og á djúpum vatni, sum tað bert fyrri fáum árum

síðan varð hildið vónleyst at koma niður á við veiðiboðum. Ja, tað var næstan sum tá Columbus sigldi vestureftir, teir væntaðu seg sigla útav —. Líka vónleyst varð hildið at møguligt var at koma niður á havsins dýpir.

Hetta hevur gingið sera skjótt, ja onkur vil halda alt ov skjótt, tí hvar skal hetta enda. Hvussu skjótt hesin framburður hevur gingið, kunnu vit taka eitt dømi. Far umboð á »Vesturvón«, elal ein av teimum nýggjastu trolarunum og siggja, hvat har er umboð. Fyrst amboðini at veiða við, og øll tann tekniska útgerð, sum har hoyrir til. Vit siggja manningarrúmini, og kunnu meta tey saman við lugarið á sluppunum, har ein ikki var turrur, sjálvt ikki í koyggjuni. Og um vit so fara upp á brúnna, so ógvast vit við, bæði um rúmið, men ikki minst um øll tey tól, ið har eru. Hugsu sær so til, at teir menn, sum stóðu niðri á

dekknum á sluppunum við ongum stýrihúsi, ongum motori, ongum rætti, men stóðu har í øllum veðri og stýrdu við taljum, hesir liva enn!

Jú! knáir vóru teir gomlu og væl varð avrikað, tí annars vóru vit ikki komin upp á tað støði, vit eru nú.

Eitt annað, sum eyðkendi tey gomlu, var nøgdsemi. Tey livdu eftir orðinum at »Guðsótti saman við nøgdsemi er mikil vinningur«. Hevði okkara tíð átt eitt sindur meira av hesi livsáskoðan.

Nú verður sagt, at veiðirorkan er alt ov stór. Eg veit ikki, men undarligt skal tað vera, um ikki nógv er eftir í havinum, sum ikki er troytt enn, tá hugsað verður um, at á hesum knøtti, vit liva á, eru o.u. 70 prosent vatn, men av tí, sum mannaættin livir av, kemur einans u.l. 5 prosent úr havinum. So her má okkurt vera eftir.

Í sama mun, sum henda broyting fór fram á okkara veiðiflota, fór eisini ein stór broyting fram upp á landi. Tey eldru okkara millum minnst, hvussu saltfiskalastirnir vóru virkaðar til klippfisk runt landið. Hetta varð gjørt um summarið, og fyrri tað mesta fór arbeidd fram í fjøruni. Alt til sína tíð, og kom hetta vist væl við hjá

— Størsta og dyggiligasta bygdamenningartiltak, sum enn er framt her á landi, kom, tá flakavirkini í 1960-70 árunum vórðu bygd, sigur Ernst Hansen

mongum húsarhaldi, at vinna nakrar krónur. Men størsta og dyggiligasta bygdamenningartiltak, um enn er framt her á landi, kom tá flakavirkini í 1960-70 árunum vórðu bygd. Tað hevur verið nógv at hoyrt um, hvi vit skulu byggja flakavirkir á hverjum tanga, men eitt er vist, soitið hevði verið í nógvum bygdum, um flakavirkini ikki vóru, tað eru runt landið nógv dømi um hetta.

Eftir er bert at vóna, at ráveran ikki fer at tróta, so sjómaðurin, sum føðir flakavirkini, fær eina góða úrtøku, og tað altdi verða aðrir, ið herja á, so henda menning kann standa við, og verða til framburð fyrri bygdin, og harav eisini fyrri alt Føroya land.

Líka so væl, sum samanhald gevur styrki í tí smáa, gevur tað eisini styrki í tí stóra, í eiga vit eisini úteftir at standa saman, og skipa okkara fiskautflutning gjøgnum eina sterka sölusamskipan »Føroya Fiskasølu«.

Skeivur tekstur

Av misgáum brúktu vit skeivan tekst til greinina omanfyri úr fiskasolublaðnum »Okkara Millum«. Vit prenta tí greinina við somu yvirskrift og tí rætta tekstinum.